

GAZETA UNIwersytecka

SPOŁECZNOŚCI AKADEMICKIEJ UNIwersYTETU GDAŃSKIEGO

ISSN 1689-4723

Nr 2 (163) Październik 2020

**TYTUŁY DOKTORA HONORIS CAUSA
UNIwersYTETU GDAŃSKIEGO
DLA REKTORÓW GDAŃSKICH UCZELNI
W JUBILEUSZOWYM ROKU 50-LECIA UG**

Krótką historia jednostek pływających Uniwersytetu Gdańskiego

W połowie lat siedemdziesiątych XX wieku Uniwersytet Gdański stał się głównym ośrodkiem badań oceanograficznych w kraju, dzięki utworzeniu w 1974 roku oceanografii jako odrębnego kierunku studiów (pierwsza Katedra Oceanografii powstała jeszcze w ramach Wyższej Szkoły Pedagogicznej w 1967 roku) oraz taborowi pływającemu w barwach uczelni

Fot. zbiory MUG

Statek Oceanograf-1 wykorzystywany do badań przez Instytut Oceanografii w latach 1974–1990

Uniwersytet Gdański, wykorzystując naturalne położenie nad brzegiem Morza Bałtyckiego, predestynujące go do kontynuacji działalności poprzedniczek, rozwijał się w zakresie nie tylko kształcenia, ale też badań naukowych dotyczących różnych sektorów działalności związanej z morzem. Do dziś tę misję wyraża dewiza uczelni: *In mari via tua* („W morzu droga twoja”). Dowodem na rosnącą rolę oceanografii w życiu uczelni były kolejne zmiany w nazwie wydziału, na którym można było studiować oceanografię. W 1985 roku Wydział Biologii i Nauk o Ziemi przemianowano na Wydział Biologii, Geografii i Oceanologii, a w 2008 roku ostatecznie na Wydział Oceanografii i Geografii.

PIERWSZE JEDNOSTKI PŁYWAJĄCE

Od lat Uniwersytet Gdański z powodzeniem organizuje morskie wyprawy, korzystając z nowoczesnych statków stanowiących własność uczelni. Jednak przez pierwsze dwa lata działalności Uniwersytet Gdański nie posiadał własnych jednostek pływających. Hydrograf i Kontroler-4 były wypożyczane na określonych warunkach z Gdańskiego Urzędu Morskiego. Niestety, rozwiązanie to szybko okazało się niekorzystne ze względu na warunki techniczne łodzi (pływalność jednostek umożliwiała jedynie badania w płytkiej części Zatoki Puckiej) oraz zmienny harmonogram wypożyczania jednostek z Gdańskiego Urzędu Morskiego¹.

¹ M. Pliński, *40 lat oceanografii na Uniwersytecie Gdańskim: historia, wspomnienia, fakty*. Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk 2007, s. 229.

Dzięki staraniom pracowników Instytutu Oceanografii UG w 1972 roku zakupiono pierwszą wiosłowo-motorową łódź wędkarsko-turystyczną Śmieszka, mającą długość 3,5 m. Drugą jednostką pływającą w barwach uczelni była Kurka Wodna, czyli szalupa ratunkowa, która po generalnym remoncie stała się dwumasztowym jachtem z silnikiem stacjonarnym. Kolejny był Katamaran, czyli pływająca platforma wykorzystywana w badaniach hydrologicznych i geologicznych.

UNIwersYTET GDAŃSKI PRAWDZIwym ARMATOREM

Chociaż uczelnia posiadała szalupy, konieczny stał się zakup większego kutra. Wybór padł na szwedzki kuter z 1950 roku o nazwie Oceanograf-1, który został przekazany Uniwersytetowi Gdańskiemu w 1974 roku przez Gdański Urząd Morski i był wykorzystywany przez Instytut Oceanografii do 1990 roku. Pod koniec 1978 roku do taboru Uniwersytetu Gdańskiego dołączył statek Oceanograf-2, zbudowany w stoczni w Leningradzie w 1977 roku. Po remoncie adaptacyjnym w 1979 roku stał się on kolejną oficjalną jednostką pływającą uczelni.

Jak więc widać, pod koniec lat 70. Uniwersytet Gdański był prawdziwym uczelnianym armatorem.

Niestety, ze względu na trudności finansowe uczelni postanowiono sprzedać kuter Oceanograf-1, a pieniądze ze sprzedaży przeznaczyć na generalny remont Oceanografa-2, który był eksploatowany nieprzerwalnie aż do 2017 roku.

Obecnie Uniwersytet Gdański dysponuje jednym z najnowocześniejszych statków badawczych na świecie. Katamaran Oceanograf o długości 50 m i szerokości 14 m po raz pierwszy wypłynął w rejs po Zatoce Gdańskiej w maju 2018 roku.

MARTA SZASZKIEWICZ
MUZEUM UNIwersYTETU GDAŃSKIEGO

Źródła:

Pliński M. (red.). *40 lat oceanografii na Uniwersytecie Gdańskim: historia wspomnienia, fakty*, Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk 2007.

„Głos Wybrzeża” 1975, nr 249, s. 5

Prezentowany tekst jest częścią cyklu artykułów „Z historii Uniwersytetu Gdańskiego”, za który merytorycznie odpowiada Muzeum Uniwersytetu Gdańskiego. Czytelników zapraszamy do kontaktowania się z Muzeum Uniwersytetu Gdańskiego (muzeum@ug.edu.pl, ul. Bielańska 5, 80-851 Gdańsk), dzieląc się uwagami, wspomnieniami i pamiątkami.

Fot. zbiory UG

Katamaran Oceanograf – specjalistyczny statek naukowo-badawczy Wydziału Oceanografii i Geografii UG

Fot. M. Szaszkiewicz/zbiory MUG

Koło ratunkowe ze statku Oceanograf-2

Fot. M. Szaszkiewicz/zbiory MUG

Łódka Śmieszka na terenie Stacji Morskiej w Helu